

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Sayı	50	Konu: Hava Alanları Yer Hizmet Araçları (Akaryakıt İkmal Tankeri,Temizlik ve İkram Amaçlı Yük Kaldırma, Hasta ve Engelli Nakil Aracı (Ambulift) ve Su İkmal Tankeri) İş Makinesi/Özel Amaçlı Araç Operatörü Yetiştirme Kursu Programları
Tarih	02.05.2017	
Kurulda Gör. Tarihi	26.04.2017	
Önceki Kararın Tarih ve Sayısı		

Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünün 03/01/2017 tarihli ve 10058203-101.02-E.109807 sayılı yazısı üzerine Kurulumuzda görüşülen **Hava Alanları Yer Hizmet Araçları (Akaryakıt İkmal Tankeri,Temizlik ve İkram Amaçlı Yük Kaldırma, Hasta ve Engelli Nakil Aracı (Ambulift) ve Su İkmal Tankeri) İş Makinesi/Özel Amaçlı Araç Operatörü Yetiştirme Kursu Programlarının** ekli örneklerine göre uygulanması hususunu uygun görüşle arz ederiz.

Doç. Dr. Erkan DİNÇ
Üye

Dr. Hasan KAVGACI
Üye

Feyzullah ARSLAN
Üye

Doç. Dr. Ali YILMAZ
Üye

Kâmil YEŞİL
Üye

Dr. Mehmet SÜRMEİ
Üye

Dr. İbrahim DEMİRCİ
Üye

Doç. Dr. Hatice YILDIZ
Üye

Dr. Hüseyin ŞİRİN
Üye

Alpaslan DURMUŞ
Kurul Başkanı

UYGUNDUR
.../.../2017

İsmet YILMAZ
Millî Eğitim Bakanı

KURUMUN ADI :
KURUMUN ADRESİ :
KURUCUNUN ADI :
PROGRAMIN ADI : Havaalanları Yer Hizmet Araçları Temizlik ve İkram Amaçlı Yük Kaldırma İş Makinesi/Özel Amaçlı Araç Operatörü Yetiştirme Kursu Programı

PROGRAMIN DAYANAĞI:

- 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu,
- Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği,
- 14.08.2015 tarih ve 72 sayılı Kurul Kararıyla kabul edilen Özel Kurslar Çerçeve Programı,
- Millî Eğitim Bakanlığı, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'nün 08.03.2014 tarih ve 10.04/1009860 Sayılı Yönergesi,
- Karayolları Trafik kanunu ve Karayolları Trafik Yönetmeliği,
- Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havalimanları Pat Sahalarında 01.12.2003 tarih 14 sayılı Araç Kullanma Yönergesi,
- Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Havaalanları Dairesi Eğitim Talimatı (SHT-EĞİTİM/HAD)

PROGRAMIN DÜZEYİ: Bu program, 19 yaşından gün almış en az ilkokul ve/veya ilköğretim düzeyinde eğitimini tamamlamış bireyler için hazırlanmıştır.

PROGRAMIN AMAÇLARI:

Bu programı tamamlayan bireylerin; havaalanları ve apronda uçakların temizlik ve ikram amaçlı yük kaldırma iş makinesi/özel amaçlı aracını işletmelerin genel çalışma prensipleri doğrultusunda etkin bir şekilde kullanarak iş sağlığı, iş güvenliği ile mesleğin verimlilik ve kalite gereklerine uygun olarak;

1. Havaalanları yer hizmet araçları, uçaklarda temizlik ve ikram amaçlı yük kaldırma iş makinesi, özel amaçlı aracını ve özelliklerini tanımaları,
2. Havaalanları yer hizmet araçlarından uçaklarda temizlik ve ikram amaçlı yük kaldırma iş makinesi/ özel amaçlı aracını kullanım amaçları doğrultusunda yalnızca hava uçuş trafiğine açık alanlar ile apron operasyonlarının yapıldığı yerlerde kullanabilme becerilerine sahip olmaları,
3. Apron emniyet kurallarını tanımaları,
4. Yer hizmet ekipmanını kurallarına uygun şekilde yerleştirmeleri,
5. Yabancı madde hasarının önlenmesi için gerekli önlemleri almaları,
6. İşletmelerin amaçlarına göre aracın kullanımında gerekli güvenlik önlemlerini almaları,
7. Aracın çalışma alanının güvenliğiyle ilgili kontrollerini yaparak iş sağlığı ve iş güvenliğine yönelik önlemleri almaları,

8. Aracın mekanik ve elektrik sistemlerini tanımaları,
9. Aracın periyodik bakımlarını yapmaları,
10. Uçak temizlik ve ikram amaçlı yük kaldırma, iş makineleri ile hava alanı ve apron içinde görevli diğer personelle koordineli çalışmaları,
11. Uçak temizlik ve ikram amaçlı yük kaldırma sabitleme aracının ayaklarının açılması ve kapatılması işlemlerini yapmaları,
12. Havaalanları yer hizmet araçları, uçak temizlik ve ikram amaçlı yük kaldırma iş makinesinin zemine uygun lastik hava basıncı ayarlarını yapmaları,
13. Uçak tip ve yüksekliklerine göre temizlik ve ikram amaçlı yük kaldırma platform yüksekliğini ayarlamaları,
14. Uçaklara yaklaşımdan önce fren kontrollerini yapmaları,
15. Vardiya değişimlerinde yetkiliye işin son durumuyla ilgili bilgi vermeleri,
16. Mekanik ve hidrolik bağlantı noktalarını kontrol etmeleri, gevşeyen cıvataları ve somunları sıkmaları,
17. Mesleki gelişimlerine değer vererek bireysel gelişimlerine yönelik çalışma yapmaları beklenmektedir.

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR:

1. Bu program; havaalanları ve apron sahalarında uçakların temizlik, ikram amaçlı ekipmanların taşınması çöp konteynerinin alınması ve ikram amaçlı konteynerinin uçağa yüklenmesi/boşaltılması amacıyla kullanılan içten yanmalı veya elektrikle çalışan iş makinesi/özel amaçlı araçlarına operatör yetiştirilmesi amacıyla hazırlanmıştır.
2. Kursu katılım ve “Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünün İş Makineleri Sürücü Eğitim Yönergesi” hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilecektir.
3. Programla; iş organizasyonu, iş öncesi hazırlıklar, hava alanları yer hizmet araçları uçak temizlik ve ikram amaçlı yük kaldırma iş makinesinin günlük genel kontrolleri, havaalanları yer hizmet araçları uçak temizlik ve ikram amaçlı yük kaldırma iş makinesi ile uygulama çalışmaları, park ve depolama, iş bitiminde aracın uygun yere park edilerek gerekli temizliğin yapılması, uzun süre depolamaya alınan aracın tekrar işletmeye alınması, mesleki gelişim konularında yeterlilik kazandırılacaktır.
4. Program uygulanırken; konuları içeren slayt, CD, video vb. eğitim materyallerinden yararlanılacaktır. Bunun yanı sıra uygulamalı konular iş makinesi üzerinde ve uygulama alanında yapılacaktır.
5. Programda yer alan; iş organizasyonu, iş öncesi hazırlıklar, mesleki gelişim konuları tüm iş makinelerinde ortak konu olup iş makinesi eğitimlerinde bu konuları aldığını belgeleyenler, diğer bir iş makinesi operatörlüğü eğitimine katıldığında sözü geçen konulardan muaf olurlar.

6. Programda yer alan; iş organizasyonu, iş öncesi hazırlıklar, mesleki gelişim konuları farklı iş makineleri eğitimlerine katılan adaylarla ortak derslikte işlenebilir.
7. Bu program uygulanırken; anlatım, gösteri, gösterip-yaptırma vb. yöntemlerle; soru-cevap, grup çalışmaları vb. tekniklerden yararlanılacaktır.

PROGRAMIN SÜRESİ :

1. Hafta	: Günde 6 saat x 5 gün	= 30 saat
2. Hafta	: Günde 6 saat x 5 gün	= 30 saat
Toplam Süre	: 1. Hafta (30 saat) + 2.Hafta (30 saat)	= 60 saat

PROGRAM İÇERİĞİNİN TOPLAM KURS SÜRESİNE GÖRE DAĞILIMI :

A. İş Organizasyonu (8 Saat, Teorik Eğitim)

1. Genel Güvenlik Önlemleri
2. İş Sağlığı ve Güvenliği
3. Koruyucu Ekipman Seçimi
4. Çalışma Ortamında Tehlikelere Karşı Önlemler
5. Havaalanı Trafik Güvenliğini Sağlamak İçin Alınacak Önlemler

B. İş Öncesi Hazırlıklar (Toplam 10 Saat: 5 Saat Teorik ve 5 Saat Araç Başında Eğitim)

1. Yetkili Bilgilendirmesi
2. Ataşmanların Sökülmesi ve Takılması (Sabitleme Ayakları ve Konveyör Bandı)
3. Saha İçi Personeliyle Koordineli Çalışma
4. Vardiya Değişimi Bilgilendirmesi
5. Makinenin Genel Temizliği

C. Havaalanları Yer Hizmet Araçları Uçak Temizlik ve İkram Amaçlı Yük Kaldırma İş Makinesi Kontrolleri (Toplam 26 Saat: 13 Saat Teorik Eğitim ve 13 Saat Araç Başında Eğitim)

1. Hava Alanları Yer Hizmet Araçları Uçak Temizlik ve İkram Amaçlı Yük Kaldırma İş Makinesinin Genel Yapısı
2. İçten Yanmalı ve Elektrikli Motorların Çalışma -Yakıt Sistemleri ve Kısımları
3. İş Makineleri Güç İletim Sistemleri (Şanzıman, Hidrolik Pompa, Kumanda Konsolları)
4. Aracın Hidrolik ve Pnömatik Sistemleri
5. Aracın Gösterge ve Uyarı Sistemleri
6. Temizlik ve İkram Amaçlı Yük Kaldırma Platform Yükseltme ve Nakil Sistemleri
7. Aracın Günlük Bakım ve Kontrollerini Yapma
8. Aracın Basit Arıza ve Eksikliklerini Giderme
9. Aracın Periyodik Bakımları ve Kayıtların Tutulması
10. İş Organizasyonu Yapma

11. Donanım, Malzeme ve Ekipman Kontrolü
12. Bakım ve Kontrol Kayıtlarının Tutulması
13. İş Bitiminde Aracın Temizliği
14. Araçların Bakımı, Araçları Şarj ve Park Etme

D. Havaalanları Yer Hizmet Araçları Uçak Temizlik ve İkram Amaçlı Yük Kaldırma İş Makineleriyle Uygulama Çalışması (8 Saat, Uygulamalı Eğitim)

1. Çalışmaya Başlamadan Önce Araç ve Donanım Kontrollerini Yapma
2. Motoru Çalıştırma ve Stop Etme
3. Kalkış, Hareket ve Duruş
4. Park Etme Çeşitleri (Geri Park, Ön ve Önden Yana Park)
5. Kavşaklara Dikkat Etme
6. Yön Sinyalini ve Tepe Lambalarını Kullanma
7. Işıkları (Far) Kullanma
8. Araç Geçme (Sollama) ve Geçiş Üstünlüğü
9. Yükleme ve Boşaltma Yapılacak Uçağa Yaklaşma, Sabitleme Ayaklarının Açılması
10. Uçağa Yaklaşma, Yanaşma ve Hizmet Kurallarının Tanıtım ve Uygulamaları
11. Uçağa Yaklaşma Vitesi Park Pozisyonuna Alma ve El Frenini Çekme
12. Yükleme ve Boşaltma Kurallarının Tanıtım ve Uygulamaları
13. Olumsuz Hava Şartlarında Araç Kullanma
14. Yüklerin Uçağa Yüklenmesi/Boşaltılması

E. Park ve Depolama (4 Saat, Araç Baş Eğitim)

1. Aracın Uzun Süreli Parkı
2. Uzun Süreli Park Hâlindeki Aracı Kullanıma Hazır Hâle Getirme
3. Park halindeki Aracın İşletmeye Hazır Hâle Getirilmesi

F. Mesleki Gelişim (2 Saat, Teorik Eğitim)

1. Mesleki Gelişime İlişkin Faaliyetleri Yürütme
2. Meslekle İlgili Yayınları ve Teknolojik Gelişmeleri İzleme
3. Meslekle İlgili Hizmet İçi Eğitim, Kurs vb. Faaliyetlere Katılma
4. İş ve Meslek Ahlakı

G. Araç Nakil (2 Saat, Araç Baş Eğitim)

1. Makineyi Başka Bir Araçla Nakletme
2. Makineyi Yürüterek Nakletme

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR:

Kurs sonunda "Millî Eğitim Bakanlığı, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'nün İş Makineleri Sürücü Eğitim Yönergesi" hükümleri çerçevesinde teorik ve uygulamalı sınav yapılacaktır. Sınavlarda başarılı olanlara "İş Makinesi Kullanma Yetki Belgesi (Operatörlük Belgesi)" düzenlenecektir.

Kurs sürecinde ise kontrol listeleri, gözlem formları vb. ölçme araçları ile kursiyerlerin uygulamaları doğru işlem basamaklarıyla gerçekleştirip gerçekleştirmedikleri denetlenecektir. Bu değerlendirme sonuçları, eğitimin planlanan biçimde başarıyla sonuçlanmasında geri bildirim amacıyla kullanılacaktır.

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ VE GEREÇLERİ:

1. Uçak Temizlik ve İkram Amaçlı Yük Kaldırma İş Makinesi
2. Anahtar Takımları
3. Ataşmanlar
4. Çeki Halatı
5. Çekiç
6. El Feneri
7. Emniyet Kemeri
8. Filtre Sökme Takma Aparatı
9. Filtreler
10. Gres Pompası
11. Huni
12. İlk Yardım Çantası
13. Kişisel Koruyucu Donanım (Baret, Eldiven, Kulaklık, Çelik Burunlu Ayakkabı, Fosforlu Yelek, Toz Gözlüğü, Toz Maskesi, İş Elbisesi vb.)
14. Levye
15. Lokma Takımı
16. Reflektör
17. Seyyar Lamba
18. Su ve Temizlik Bezi
19. Takoz
20. Tornavidalar
21. Alyan Anahtar Takımı
22. Trafik İkaz Lambası
23. Yangın Söndürücü